

זרקור על השינויים המוצעים בתקציב משרד

העלייה והקליטה לשנת 2024

בעקבות הצורך בהגדלת ההוצאות הממשלתית בשל מלחמת "חרבות ברזל" חלים שינויים בתקציב המדינה לשנת 2024, ביחס לאישורו בכנסת במאי 2023. התקציב המקורי שאושר למשרד העלייה והקליטה לשנת 2024 (בחודש מאי 2023) היה 1.747 מיליארד ₪, ולפי הצעת התקציב הנוסף **תקציב המשרד לשנת 2024 יהיה 1.76 מיליארד ₪, גבוה ב-13 מיליון ₪ לעומת התקציב המקורי שאושר.**

להלן השינויים המוצעים בתקציב משרד העלייה והקליטה לשנת 2024 שרלוונטיים לארגוני חברה אזרחית:

סעיפים שתקציבם הוגדל:

חטיבת רשויות וארגונים (301204)

בתוכנית של חטיבת רשויות וארגונים (301204) חלה תוספת של **14.1 מיליון ₪**, גידול של **כ-12.4%** ביחס לתקציב המקורי.

מטרתה המרכזית של חטיבת רשויות וארגונים וקהילה היא לסייע לעולים להשתלב בחברה הישראלית. לשם כך מקיימת החטיבה שיתוף פעולה הדוק עם הרשויות המקומיות, עם ארגונים ועמותות ומפעילה הפעלת מלווי עולים (פרויקטורים) ברשויות המקומיות, תוכניות קליטה בקהילה ומתן שירותי רווחה לעולים הזקוקים לכך.

מבין פעילויות חטיבת רשויות וארגונים וקהילה:

- לימוד השפה העברית: אולפנים ושוברי סיוע.
- חינוך בלתי פורמאלי: תוכנית פל"א, מחשב לכל ילד, תוכנית מחברים ועוד.
- תמיכה ומינוף של אוכלוסיות עולים ייחודיות: בני מנשה, יוצאי קווקז ועוד.
- אירועי תרבות ואמנות לעולים.
- שיתופי פעולה מגוונים עם רשויות מקומיות (למשל באמצעות מלווי עולים - פרויקטורים).
- שיתופי פעולה עם ארגונים ועמותות.
- שירותי רווחה: סיוע לעולים המצויים במצוקה, משבר וקושי (במסגרת עולם התוכן של העבודה הסוציאלית).
- סיוע להשתלבות עולי אתיופיה בארץ.
- פעילות הרשות לאסירי ציון והרוגי מלכות.

חטיבת הפרט (301202)

בתוכנית של חטיבת הפרט (301202) חלה תוספת של כ-4 מיליון ₪ (כ-2.1%) ביחס לתקציב המקורי.

אגפי ותחומי פעילות חטיבת הפרט:

צעירים: תוכניות לצעירים עולים בגילאי 18-35 במגוון תחומי חיים בפריסה ארצית.

מנהל הסטודנטים: עידוד עליית סטודנטים וסיוע בקליטתם המיטבית במוסדות להשכלה גבוהה. הכולל מתן מלגות לימודים ומעטפת תמיכה, לרבות ליווי אקדמי, חברתי וסוציאלי.

צה"ל: יום תוכניות משותפות לשילוב חיילים עולים בצה"ל ומתן סיוע לשיפור רווחתם הכלכלית.

תעסוקה: פיתוח וקידום תוכניות לשילוב עולים ותושבים חוזרים בשוק העבודה, תוך חיזוק עצמאותם הכלכלית. משרד העלייה והקליטה פועל במספר דרכים לשילוב עולים בשוק העבודה המקומי, תוך התחשבות בהשכלתם ובניסיון בעבודה שצברו עם השנים. התוכניות משתנות בהתאם למקצוע העולה, לנתוניו האישיים ולדרישות המקצוע בארץ.

אגף התעסוקה מעניק לעולים ולתושבים חוזרים מגוון שירותים במטרה להקל על קליטתם בשוק העבודה: הדרכה ויעוץ לקליטה מוצלחת בעבודה, תשלום הבטחת הכנסה לעולים בתקופה ראשונית בארץ לאחר סיום סל קליטה, החזר הוצאות בגין תרגום נוטריוני לעולים בעלי מקצועות רישוי, קורסי עברית תעסוקתי וקורסי רישוי והסבה, השתתפות בעלות הכשרה מקצועית באמצעות פרויקט שוברים (ואוצ'רים), סיוע בהשמה בעבודה באמצעות מרכזי תעסוקה ובאמצעות קידום העסקה, הכרה באומנים ובספורטאים עולים.

יזמות: הפעלת תוכנית לעידוד יזמות עולים ותושבים חוזרים וזאת על מנת לסייע למעוניינים לפתוח ולפתח עסק, להגשים רעיון או חלום.

קליטה במדע: סיוע להשתלבות בתחומי המחקר והפיתוח למדענים עולים ותושבים חוזרים.

סעיפים שתקציבם הופחת:

דיוור (301201)

אגף הבכיר לדיוור פועל להשגת פתרונות דיוור זמניים וקבע לעולים. בתיאום עם משרדי השיכון והאוצר, דואג המשרד לתוספת של פתרונות דיוור לעולים, לעדכון הסיוע בשכר דירה לדירות בשוק הפרטי, לעדכון המשכנתאות לעולים וכן להקצאת דירות ציבוריות לעולים הזכאים כולל רכישת דירות נ"ר לנכים, שכירת מקבצי דיוור ובניית הוסטלים לעולים הקשישים וכן למציאת פתרונות דיוור ראשוניים זמניים לעולים מאתיופיה. בתוכנית הדיוור (301201) חלה הפחתה של **38.3 מיליון ₪ (כ-7%)** ביחס לתקציב המקורי.

סל קליטה ראשוני (301301)

בשנה הראשונה לעלייתם, זכאים העולים לישראל לסל קליטה - סיוע כספי המיועד לעזור לעולה בתקופת ההתארגנות הראשונה בארץ. הסיוע ניתן כדמי מחייה בתקופת הלימודים באולפן, במשך שישה חודשים. העולה זכאי לקבל את הסיוע בסל קליטה בתוך שנה מיום קבלת מעמד עולה. סל הקליטה ניתן לעולים שנמצאו זכאים לכך על פי נוהל המשרד, מכל העולם. בתוכנית סל קליטה ראשוני (301301) חלה הפחתה של **39.3 מיליון ₪ (כ-6.8%)** ביחס לתקציב המקורי.

צעדים נוספים בהצעת התקציב הנוסף הקשורים לעלייה ולקליטה:

הפחתת תקציב התמיכות:

למשרד העלייה והקליטה נקבעה הפחתה של **1.27 מיליון ₪** מתקציב התמיכות. לפי נתוני התקציב המפורסמים באתר משרד האוצר, התקציב המקורי שאושר לשנת 2024 היה כ-26 מיליון ₪.

תוכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא בגולן ובקצרים:

במסגרת תוכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן ובמועצה המקומית קצרין לשנים 2022-2026, לפי החלטה 864 משרד העלייה והקליטה יקצה בשנים 2022-2025 **1.5 מיליון ₪** מהתקציב המיועד לפעילות עידוד עלייה בחו"ל.

תוכנית לחיזוק העיר בית שמש:

בהחלטה 986 נקבע שמשרד העלייה והקליטה יקצה מתקציבו **300,000 ₪** בכל אחת מהשנים 2022-2025 לטובת תוכניות לשילוב עולים בקהילת בית שמש.

יישום הסכמים קואליציוניים:

במסגרת יישום ההסכמים הקואליציוניים לשנת 2024 הוחלט להקצות **30 מיליון ₪** למשרד העלייה והקליטה לעידוד העלייה באמצעות תוכנית ביקורים בישראל ללימודי יהדות וחיזוק הזהות היהודית. 17 מיליון ₪ יוקצו מתקציב הפעולות של משרד ראש הממשלה, 13 מיליון ₪ יוקצו בהתאם לסעיף 1 בהחלטה 241 לעניין יישום הסכמים קואליציוניים משנת 2023 ואילך בתוכנית 301208.

תוכנית "אף על פי כן" לעידוד עליית יהודים מהעולם וסיוע נרחב בקליטה:

על רקע מלחמת "חרבות ברזל" יוקצו **170 מיליון ₪** לתוכנית עידוד עלייה לישראל וסיוע בקליטה. התוכנית הוקמה על מנת לעודד עליית יהודים לישראל בהיקפים משמעותיים וכדי להיערך כראוי לגל העלייה הצפוי ולקליטת העולים בחיי החברה ובשוק העבודה.

במסגרת תוכנית "אף על פי כן" יינתן מענה לעולים בכל תחומי החיים, החל מסיוע נרחב בשכר הדירה, תוך מתן עדיפות למגורי עולים בנגב ובגליל, ועד סיוע נרחב לסטודנטים עולים על ידי מימון תואר, סיוע בשכר דירה ומעטפת מלאה הכוללת לימודי שנה ראשונה בשפת אם. בנוסף, התוכנית כוללת תגבור דיגיטלי ללימודי השפה העברית, מעטפת קהילתית וליווי עולים החל משלב פתיחת תיק העלייה ועד לרגע העלייה ולאורך תקופת השתלבותם בישראל.

העקרונות שבבסיס התוכנית:

- עלייה כמנוע צמיחה ותקווה לישראל.
- עלייה כחלק מקהילה.
- ביסוס ותגבור תשתיות הקליטה בישראל.

עיקרי התוכנית:

דיוור:

- הגדלת הסיוע החודשי בשכר הדירה לסכום של כ-2,000 ₪ לעולים שיבחרו להתגורר בנגב, בגליל וביהודה ושומרון.
- שכר דירה מלא למשפחות צעירות למשך שנה. המשפחות יקלטו לראשונה בישראל ב"מרכזי קליטה בקהילה" עם תשתיות קליטה חדשניות ומלאות.

צעירים:

- "עולים לאקדמיה" - תוכניות המשלבות מעטפת מלאה לסטודנטים עולים הכוללות: שכר לימוד מלא, לימודים בשנה א' בשפת אם, סיוע בשכר דירה וליווי קהילתי.
- תגבור תוכניות לימודיות חינוכיות לקליטת בני נוער וילדים בישראל.

תעסוקה ושילוב:

- מערך חדש לליווי מותאם ואישי לעולים החל מההחלטה להתחיל בהליך העלייה ועד להשתלבות בישראל בשיתוף עם הסוכנות היהודית.
- תגבור מערך לימודי העברית בצורה דיגיטלית וקהילתית ברשויות בנוסף לאולפנים הממלכתיים.
- השמה בתעסוקה איכותית וחיונית למשק לנוכח אתגרי המלחמה.